

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276.

TOLLHEGYEN.

— febr. 21.

(Gróf Tisza István.) Gróf Tisza István nagy szpicset mondott tegnap a szabad-
elvűpártban. Utótte Nyiry-Kandelt; bátran
neki ment, mert tudvalevő, hogy az udvar
nincs megelégedve a jeles férfi eljárásával,
ki a Ház felosztatását Fabricius urammal
egyetemben elég tapintatlanul végezte. Az-
tán a koalíció „hibáit” sorolta elő. Ehhez
erős bőr kellett. A koalíció ugyanis az a
száz okos ember, a kik nem tudták az egy
bolond ember által november 19-én a kutba
dobott követ kihalászni. Tisza gróf hintsen
hamut a fejére és — hallgasson. A Perozel
zsebkezdője az ő tekintélyének a szem-
fodója.

*

(Tisza megbuktatója.) Abban az idő-
ben történt, mikor Tisza gróf miniszterel-
nök lett.

— No, ezt az embert most már holtáig
sem buktatja meg senki! jegyzé meg va-
laki.

— Tudok én valakit, aki megbuktatja!
jegyzé meg másvalaki.

— Ugyan ki? találgtatják. Apponyi?
Kossuth? Gróf Ziczhy János?

— Dehogy! Tiszát—Tisza fogja meg-
buktatni.

A mint hogy így is történt.

*

(Kit akarnak bolonddá tenni?) Ugyan
kit akarnak bolonddá tenni a Fejérvary báró-
hoz szállított, pénzen összevásárolt küldött-
ségekkel? A királyt, senki mást. A „Király-

fogás” című operettet csinálják végig. A játék
tehát 76 éves öreg ember elvakítása végett
folyik. Óh a semmirekellők!

*

(A gyászkoCSI.) Rozzant halottas
koCSI döcögött ma a főpiacon végig. Festetni
vihették.

— Nini! ett megy az új főispán disz-
koCSIja! jegyezték meg — többen.

A katonai abszolutizmus.

— febr. 21.

Megdöbbenve állunk ezredéves
alkotmányunk frissen hantolt sírjánál.
Orgiáit üli az erőszak s az autokrácia
eszköze a katonai abszolutizmus, a
közjogon, a törvényeken.

Alkotmány volt — nincs . . .

Nemrég még azt hittük, hogy al-
kotmányos országban élünk, az alkot-
mány és annak törzse, a parlamentáriz-
mus volt a pajzsunk, védelmünk, ennek
fejlődéséért, háboríthatatlan érvényesü-
léséért vívtunk nehéz harcokat azok
ellen, kik botor fővel, büns kezekkel
akarták megcsontítani épességét s kor-
látozni hivatala teljesítésében — és ma
kiderült, hogy mindez csak szép álom
volt, melyet első érintésre elűzött az
idegen szellő, a bécsi akarat. Kiderült,
hogy a törvényesség, az alkotmányos-
ság, a parlamentárizmus a hatalomnak
csak addig sérthetetlen, míg az a Hofburg
akaratának, az összmonarchia vétkes
szellemének nem kellemetlen, míg az a

fejedelmi önkény, a császári autokrácia,
az idegen érdekek cirkulusait nem
érinti.

Eddig minden erőnk a törvény,
az alkotmány uralmából merítettük, de
most ezeket a megbecsülhetetlen jog-
forrásokat rabolta el tőlünk, szakította
ki a nemzet testéből — a bécsi kéz.

A nemzet törvényeinkbe gyöke-
redző akarata, jogos óhajára, az al-
kotmány megvédésére kialakult nem-
zeti küzdelemre ime erőszakkal, kato-
nai abszolutizmussal feleltek.

Elrabolták a népakarat fenséges
megnyilatkozásának egyetlen fórumát,
a parlamentárizmust. Meggyilkolták az
alkotmányt azzal a honvédséggel, mely
az alkotmányra felesküdt. Szétker-
gették, a törvényhozás házába többé
be nem eresztik a nemzet képviselőit.
Egy őrnagy ur szuronyok élén hatolt
be a népképviselő házába és bitrol-
ván az elnöki széket, felolvasta a kép-
viselők távollétében a visszaküldött,
fel nem bontott királyi kéziratokat.
Ilyen felosztatást törvénykönyvünk egy-
általában nem, de még a történelem is
csak ritkán ismer. A lehető legdurváb-
ban végezték ki az agóniában vergődött
magyar alkotmányosságot.

Ez a leghajmeresztőbb államcsiny.

Ez történt Európa legalkotmányo-
sabb fejedelmének uralkodása alatt . . .

Nehéz napok következnek ha-
zánkra, sötét felhők borítják be a lát-
határt. Nem hisszük, hogy a katonai

Jegyzetek.

LXXX.

Koldús ül az utca szögjén,
Hűl a fillér kalapjába . . .
„Adjon Isten ezer annyit . . .”
Nem a szíve, csak a szája,
Mondókáját így darálja.

Arra megy, ki mást nem adhat,
Egy könnyet, ha lát bú-gondot . . .
„Adjon Isten ezer annyit . . .”
Részvét-könnyért bánat-könnyek!
Koldús, nem mondtál bolondot!

LXXXI.

Jövel gyötört szív, balzsamot hozok,
Az én szivemből még ki nem fogyott.

Egy könnyet, a szempillán ragyogót,
Tekintetet, kérőn tolmácsolót.

Mindegy, ha lelkem szótlánul sohajt,
Mindegy, ha átkot is szórt ez az ajk,

A szeretet csak szeretet marad,
Bár hallgat, kér vagy szója még harag.

LXXXII.

Nem tudom, hogy mire tart a végzet,
Békén várom, mit felőlem végzett.

Majd zug a szabadság harsonája,
Van szivem, szükség lehet reája.

Debrecenből újra Verszály léssen,
A kvártélycsináló várja készen.

Vagy a kor a nemzetnek üzen még,
Én talán cigány-postája lennék.

Vagy gyötört szív rokonára vágyik
És keres, míg engem megtalál itt.

Vagy legyen csak arra zordon példa,
Mi vezeklés s mi dalnok, ha néma.

Bármi rosszal lelkem összebékül,
Nincs a földön szenvedés cél nélkül.

Vagy dicső célt ír a sors elébem —
Várom a bü tisztító tüzeben.

LXXXIII.

„Leszállni tessék . . . ez szakaszhatár . . .”
S e szóra az utas szépen leszáll.

Körüle zúg a nyüzsgő néptömeg . . .
Jegyét a végpontig váltotta meg.

De hol a végpont? Sír kaput ha tár?
Bárhoz lépés — az mind szakaszhatár.

LXXXIV.

Vad szenvedélyek, lánggal égő
Nagy érzetek,
Eget ostromló, büszke vágyak —
Pihenjete!

Vérző szivemmel hagy vezeklek
Érettetek,
Korbács ütések nyoma fáj még . . .
Pihenjete!

LXXXV.

Átéred hirtelen költő dalát?
Jó kis poéta az, szeressd tovább,
Ne bándd, mit irtak róla kritikák.

Ha céhes dalnok hidegen hagy,
A sutba véle, jó nyomon vagy,
E költő híres, ámde nem nagy.

LXXXVI.

Megint panasztalan, megint nyugodt
szivem . . .

De nem miként a sas, mely fáradtan pihen
S a másik percben már ujultan szárnyra kap
S ha lent ellent talál, villámként földre csap.

Nem mint elült vihar, mely tengert szánta fel,
De most szellőcske száll, búvillatot lebel,
Békén ölelkezik ég föld s a tengerár . . .
Míg a zord támadó új alkalomra vár.

uralom megállana azon a lejtőn, melyre lépett; mert hisz ott már nincs megállás. Nem hiszük, hogy az erőszaknak ez lett volna az utolsó rémtette. A vészterhes levegő, a honfi-bu mást sejtet. A legszemérmertlenebbül hirdették eddig is a kormánykörök és a Hofburg-táján azokat a messzebbmenő eszközöket és rendszabályokat. Ezután következik a megyei önkormányzat eltörlése. Hatvanhárom törvényhatóság védi az alkotmányt, ezeket tehát szintén felakarják oszlatni és az egész közigazgatást államosítani. A piszkos zápfőispánok kinevezésével szenvedett kudarc megtanította a kormányt arra, hogy nem boldogul törvénytelen és alkotmányellenes rendeleteivel, míg a vármegyék bizottságai üléseket tarthatnak, határozatokat hozhatnak és ezek megtartására a hazafiság nevében a tisztviselőket kötelezhetik. Már pedig a választott tisztviselői-karok mindenütt a választó közönségükkel tartanak, nem engedelmességek a gyűlölt kormánynak és visszautasítják törvénytelen rendeleteit s az utált megyefőnökét. Ezt a kormányra nézve igen nagy ellentétet tehát okvetlen megakarják semmisíteni. Célt azonban még sem fognak érni, mert egy választott, mint az állami tisztviselő is megesküdtek az alkotmányra, mely esküjükhöz minden bizonynyal, bármiféle kísértés, vagy fenyegetés dacára hűvek fognak maradni, — egy-két gyászmagyar kivételével.

A jogfosztó rablóhadjárat rendszabályai között szerepel továbbá a bírói függetlenséget felfüggesztő rendelet és a sajtószabadság megszorítása. Az előbbi nélkül nem állíthatnák a nemzet vezéreit, és politikusait a törvényszékek elé, nem foszthatnák meg őket szabadságuktól. Független bíróságok mellett nem állhat meg az abszolútizmus. Megfosztják tehát a bíróságokat önállóságuktól.

Igy hull le az utolsó álarc, így szűnnek meg az alkotmányos hazug-

ságok és kezdődik meg a „végtelen nyomor és szenvedés.”

Ezeket tartja szükségeseeknek az újabbkori Bach- és Schmerling-korszak.

A történelem ismétlődik. De nézzük azt is, hogy hová vitte az országot az 1848-at előidézett árulás és hová vitte ezt a Bach-féle abszolútizmus? Königrécig — a pénzügyi és gazdasági pusztulásig. A következmény most is minden téren sorvadás lesz, mely maga után vonja a nagyhatalmi állás összeomlását. *Boldogtalan nép, gyöngülő nemzet, foszladozó Ausztria, bukásba rohanó Monarchia, meg-ingott trón . . . ezek lesznek a katonai abszolútizmus romboló utjának gyászos határkövei.*

Hanem az igazság mégis győzni fog. Keresztül tör az emberi rövidlátás, az emberi gonoszság által elébe rakott akadályokon.

Mehet Nyiri jelenteni Bécsbe, hogy sikerült az alkotmány eltemetése és hogy „az országban minden csendes” — de Magyarországon a pokol kapui sem vesznek erőt!

Palatinus.

politikai helyzet.

Nyiri okvetetlenkedett.

Istentisztelet a Bazilikában.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 21.

Nyiri Sándor vezérőrnagy, teljhatalmu királyi biztos ur nyilván számított azzal az eshetőséggel, hogy a szövetkezett ellenzék megkísérli a képviselőházi ülés megtartását, mert a legszélesebb körű intézkedéseket tette. Parancsára a kora hajnali órákban nagy számú gyalogos és lovas katonaság, valamint rendőrség szállotta meg az országháza környékét és mindennemű közlekedést beszüntettek. Másrészt a fővárosi rendőrség reggel 6 órakor megszállotta a főváros összes nagyobb teremt, így első sorban a Siskört, a Vigadót, a Royalt stb.

Nem mint az ősvadon rejtelmes sátora,
Hol ütött vad pihen, patakcsa lejt tova,
Arnyas, szelíd . . . de ha felcsattan égi vész,
Őstölgyek ezrede mindent megvédni kész.

... Megint panasztalan, csöndes, nyugodt
szívem . . .

Legyilkolt áldozat, kifosztva, véresen,
Bosszúért nem kiált, nem kér sebére irt,
Hisz vége... nem kíván mást, csak anéna sírt!

Gáspár Imre.

Az eltemetett csizmák.

I.

Fent, a cigánysoron túl az új temetőnél lakott Hamar Márton, a csizmadia. Ott már vége volt a falunak, azontul a végtelen szántóföldek következtek, itt-ott egy domb, míg messze a havasok kékes láncolata fonta körül a világot.

Hamar Márton zsúfödeles házban lakott, amelynek még kénye sem volt. A ház vályogfalán lyuk ásított, abból meredt ki egy pléh kürtő, amelyen a tőzeg orrfacsaró füstje gomolygott ki. Olyan volt tisztára ez a nyomorúságos kalib, mintha pipáznék.

Kora reggeltől késő estig dühös kala pácsolás hangzott ki a Hamar Márton házából. A mester dolgozott ott nagy igyekezet-

tel, ványolta a különféle bőroket, kiverte a nyers szagu talpakat s a sok boszorkányos szabdalásból, kalapálásból helyre ráncos kordován csizmácskák kerültek ki.

Hamar Márton nagy mestere volt az efféle csizmácskáknak. Gyönyörűség volt az ilyen csizma, rajta felejtette a szemét, aki meglátta. A mester maga is büszke volt az alkotásaira. Mikor elkészült egygyel-egygyel, odatette az ablakba, maga elé, oda, ahova legjobban sütött a nap s úgy mustrálgatta a napfényen jobbról-balról.

— Hm, hm, — dörmögte ilyenkor megelégedetten — ezt nem csinálja Rádi Gerzson utánam! Nem a, ha százszor cém-mester is.

Rádi Gerzson, az alsóvégi csizmadia volt, a csizmadiák céhmestere, aki világos nagy, tornácos házban lakott; A tornác oszlopokra iszalag futott fel.

Kint, a madzagra járó reteszt valaki visszahuzta.

— Ki az? szolt ki mogorván a mester.

— Én vagyok Márton ur, én. Az egyházfi. Meghalt a szép Kala Julis.

A mesternek egyszerre kigyult az arca örömtől. Sietett ki a pitarba és huzta befelé az egyházfit.

— Csak erre, erre! A fejkoponyát pedig ajánlatik bevonni a vállapocskák közé, mert az ur mondja: halandó, hajtsd meg tennen homlokodat, különben beütöd az

(A Sas körnél.)

A Sas körből reggel 8 órakor jelentették Polonyi Gézának, aki elnöke a körnek, hogy a rendőrök megszállták és a telefont is birtokukba vették. Polonyi Géza nyomban oda telefonált s megkérdezte egy tisztviselőtől, hogyan mertek oda behatolni. Kéri, hogy azonnal távozzanak és becsületszavára kijelenti, hogy ott nem tartanak ma országgyűlést.

— Mi Nyiri Sándor királyi biztos meghagyásából Rudnay Béla parancsára vagyunk itt és újabb illetékes intézkedésig nem is távozzunk. Különb is nagyon jól érezzük itt magunkat, — volt a szemérmertlen válasz.

(Rudnay királyi biztos)

A hivatalos lap mai száma jelenti:

„Ő császári és királyi felsége Budapest székes főváros és Pest Pilis-Solt Kis Kun vármegye közönségéhez folyó évi február 15-én intézett legfelsőbb királyi leiratával mindkét törvényhatóságra nézve Rudnay Bélát a Budapest székesfővárosi államrendőrség főkapitányát, teljes hatalmu királyi biztossá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.”

(A kereskedelmi szerződések.)

A hivatalos lap mai kiadása olyan vastkos, hogy kényelmesen agyon lehet vele ütni az alkotmányt. Meg is történt. Ma közlik a magyar királyi minisztériumnak 1906. évi 863 M. E. számú rendeletét az osztrák-magyar vámterület autonóm vámtarifájáról. A „M. E.” a szám után miniszterelnök jelent. A közleményt következőképen vezetik be:

A törvényhozás működésének szünetelésére való tekintettel a m. kir. minisztérium az új külkereskedelmi szerződések alapját képező autonóm vámtarifát az arra vonatkozó rendelkezésekkel együtt — nehogy addig, míg a törvényhozás eziránt intézkedik, az ország súlyos gazdasági válságnak tétecsék ki, — Ő császári és apostoli királyi Felségének legfelső elhatározása alapján s az utólagos törvényhozási felmentés reményében ezennel megállapítja és a folyó évi március hó 1-jével életbelépteti azon feltétel mellett, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban a jelen

ajtófába. Hát igazán meghalt a Kala Julis?

— Meg a szegény, azt se mondja már az, hogy nyekk!

— Hm, hm! Különösnek találhatik. Éppen most készültem el a csizmával. Nézze meg kied. Ott száradnak a napon.

— Nagyon szép, nagyon szép! mon-dotta elismeréssel az egyházfi — hát aztán mikor rendelte meg a szegény lélek?

— Nem rendelte meg ő! csak úgy találomra csináltam.

— Ne mondja már!

— Biz úgy!

S a mester nagyot sóhajtott.

— Nagyon szereti az ur Isten őfelsége az én csizmáimat. — Folytatta aztán, — mindig magához szolt olyat, akinek a lábára illik az én csizmám. Lám, a Kala Julis régi csizmája már elszakadt. A két látó szememmel láttam a mult héten. Ebbe temetődik el, meglátja kied!

Amire kint a retesznél bizonytalan motzkálás hallatszott s a mester kiszolt:

— Ki az már nó?

— Én vagyok a Kala Péter! — sivitott be egy éretilen gyerekhang — kérdeti az édes anyám, van-e egy pár kordovány csizmácska a Julis számára, mert meghót,

— Van, van! — felelte diadalmasan a mester és odaszolt az egyházfinak:

— No, mit mondtam?

szükségrendelettel életbe léptetett rendelkezésekkel anyagilag azonos intézkedések fogának történni.

Ezen szükségrendelet a törvényhozás intézkedésével hatályát veszti.

Ezt követi a német szerződés publikálása.

A szerződést Szögyény-Marich László irta alá Ausztria Magyarország nevében. A kapcsolatos szükségrendeletet Fejérváry Géza.

(Nyíri és Bihar.)

Nyíri Sándor, kinek küldetése ma megszűnt, délután fölkereste Bihar honvédelmi minisztert s vele hosszasan tanácskozott. Bihar miniszter ma d. u. Bécsbe utazott, a hol Ő Felsége holnap kihallgatáson fogadják. Biharról az a hír van elterjedve, hogy miniszteri állásáról leköszön. Kihallgatása ezzel van összefüggésben.

(Istentisztelet a Bazilikában.)

Istentisztelet volt ma a Bazilikában. A hatalmas székesegyház zsutoláiig megtelt. Az ország színe-java megjelent ott, hogy megenyhüljön hazafias bánata. — Kossuth Ferencsel, a nemzet vezérével az élén eljött az egész ellenzék, felvonult testületileg az egyetem hazafias ifjúsága s ott láttuk a főváros egész előkelő társadalmát is.

Főnséges, szomorú, megható és felemelő volt a szertartás, amely Molnár János apát gyönyörű egyházi beszédével kezdődött.

— Magyarország Nagyasszonyához fordulunk a haza válságos helyzetében, mely olyan, mint a tenger hullámaival küzdő hajó. A toronymagasságu hullámok dióhéjként dobálják a hajót, melyet csak az Isten óv az összetöréstől. Oldalai recságnepognak, vitorlái derékben kettétörnek. A hajó utasai ekkor összegyűlnek a fedélzeten s fohászoknak ahoz, akit a hullámok uralnak. Az imádság megedzi a lelküket, bizalmat önt a szívükbe s a hajó csodálatosképpen megmenekül. A nemzet hajóját is hányják vetik a hullámok, amelyet rosszakarói korbácsoltak fel. Imádkozzunk a magyarok Nagyasszonyához, a kit az indulatok hullámai

uralnak s megmenekül az összetöréstől a nemzet hajója is.

Az apát ekkor leszállt a szószékről s az oltárhoz lépett, ahol fényes segédlettel ünnepi nagymisét celebrált — A mise alatt Takács Mihály, az Operaház tagja, orgonakisérettel a Boldogasszony anyánk . . . kezdetű gyönyörű, régi Mária éneket énekelte. — Puha, bársonyos hangja betöltötte az egész hatalmas templomot s beleszólt magát a szívekbe. A közönség visszafójtott lélekzettel hallgatta az egyszerű, de mégis főnséges éneket.

Mikor az isteni tiszteletnek vége volt, a közönség fölállt s az orgona kísérete mellett együtt elénekelte a Himnusz. A közönség ezután az egyetemi hallgatóság kivételével, amely a templom mellett gyülekezett, lassan szétszórt. Az ifjak zárt sorokban a Kossuth nótát énekelve, elzarándokoltak a kerepesi temetőbe Kossuth Lajos sírjához és azt megkoszorúzták.

(Vidéken.)

Báró Perényi Zsigmond, Máramaros főispánja, ma beadta lemondását. Máramarossziget polgársága fátylószenével bucsuzik el tőle.

Cseresnyés, Csanád vármegye főispánja ma elmozdította állásából, a főispán rendeleteinek nem engedelmességek Tarnay megyei aljegyzőt.

(Mi ez?)

Budapestről táviratozzák, hogy Kristóffy a mai napon rendeletileg utalványozta mindazon vármegyék állami dotációját, amelyeket december elsején beszüntetett.

Szinte hihetetlenül hangzik ez a hír. Kristóffy és vele a kormány beadta volna a derekát és más hurokat akar pengetni? Avagy ez is csak olyan kortes fogás akar lenni, mint volt — az általános választójog?

A legvalószínűbb mégis az, hogy a kormány drága biztosainak akarja ezzel a kormányzást — lehetővé tenni.

nekik a Rádi csizmája is, de mikor ott fekszenek a halálos ágyon, sóvárogva mondják a szüleiknek:

— Aztán Hamar Márton varrja az utolsó csizmáját. Abba temessenek el!

Hm, hm, bizony Isten kár azokért a szép új csizmákért. Mennyi csizma, mennyi csizma! Ott fekszenek szép sorjába a föld alatt. A Fehér Klárién vajjon még látszik-e a szép sárga varrás? Hát a Kondoros Ágnesén varrott volt a talpa is. Olyan csizma nem készül még Tordán se.

Hamar Márton minden temetés alkalmával maga is temetett. Temette a csizmáit, az ő büszkeségeit, amelyeket nem tud csinálni Rádi, ha százszor is céhmaster.

És valamennyi csizmáit maga földelte el. Hiszen temetőcsész volt, akinek segíteni kellett az elhantolásnál is, mert az külön tudomány, hogyan kell fölvenni a sírhantot. Szépen az ásó vasával körül ütögetni az oldalát, aztán a kapával lenyomkodni szépen, egyenesre a telejét. Hamar Márton az ablakon át tekintetével sorra felkereste az ő halottait az eltemetett csizmákat és sóhajtván dörmögte magában:

— Új társat kaptok nemsokára. Készül már várjatok már. Pedig olyan szép lesz, igazán kár érte! . . . És borusan nézte a legujabban készülő kordován csizmácskát.

Pakots József.

(Rudnay és Budapest.)

A székesfőváros szombati közgyűlésén fog a felett dönteni, mikép fogadják Rudnay Béla királybiztost.

(Minisztertanács.)

Ma este a kabinet valamennyi tagjának részvételével több óra hosszat tartó minisztertanács volt.

(Az önértékes Fejérváry.)

A „Frankfurter Zeitung“ budapesti szerkesztője Tisza István grófnak a szabadelvű-pártban tegnap tett nyilatkozatáról beszélgetést folytatott ma Fejérváryval, aki többek között kijelentette:

— Tisza nem helyesli — az igaz — programomat, de megjósolhatom, hogy egyedül ezen program képes biztosítani egy tartós (?) kibontakozás alapját, mert ezen program a haladó demokracia programja és győzelme a huszadik században feltartóztatlan lesz.

Fejérváry — úgy látszik — pompásan kezeli az önértéket és emellett kitünően ért az üres frázisok gyártásához.

(Nagykanizsa.)

Nagykanizsa is belépett azon városok sorába, akik már eddig nyiltan abbahagytak az ellenállással. Mai közgyűlésén ugyanis elhatározta, hogy az önkéntes adókat beszedgáltattja.

Szétvert egyetemi ifjak. Vérfürdő Budapesten.

(Fővárosi tudósítónktól.)

— febr. 21.

Az abszolutizmus polyp karjait ma az egyetemi ifjúság felé nyujtotta ki. A fiatal uralom ifjuvére szomjuhozott, hogy erőt merítsen a további erőszakosságokhoz.

Amint a toll papírra veti a betűket, érezhető az a lüktetés, amely a forrongó vér első szimptomája.

És ha ez az örült abszolút kormányzat még több ilyen a maihoz hasonló vérengzést követ el, — nehéz, nagyon nehéz lesz a háborgó kedélyeknek a passiv rezisztencia korlátai között megmaradni . . .

Fővárosi tudósítónk így írja le a fővárosi vérfürdőt:

A Bazilikában tartott istentisztelet után a hazafias dalokat éneklő tömeg az Andrassy-uton és az Erzsébet köruton át vonult a temető felé. A függetlenségi pártkör előtt a 7-ik kerületi kapitányságon készenlétebe helyezett gyalogos és lovasrendőrök hátulról megtámadták az ifjakat. A lovasok vad dühvel belelovagoltak a tömegbe s kardjaikkal valóságos vérfürdőt rögtönöztek. — *Ütötték-verték a fiatal embereket. A tömeg elmenekült az otromba támadás elől.*

Akiket a lovak patái nem gázoltak el, vagy a kardesapások nem tettek nyomorékká, a gyalogos rendőrök ütötték agyba-főbe. Egy embert még nem tudni kicsoda, egy kardesapás a

II.

A cigánysoron nem laktak kaputos emberek. Azontul pedig egymagában lakott Hamar Márton. Maga kívánkozott ide, megszűbb az élőkötől, de közelebb a holtakhoz. A háza épen a temető kapujánál volt. Ezen az okon lett aztán belőle temetőcsész. Cigányra csak nem lehet bízni a temető őrzését, ellopná az, ha mást nem, hát a sarkövek aranyozását.

Hamar Márton kálvinista ember volt, de azért vállalta a pápista temetőt. Miért ne? A temetőnél már mindenki egyforma. De jobb, alkalmasabb temetőcsész nem is lehetett nálánál. Az ablaka ránézett épen a temetőre, ellehetett látni onnan egészen a szántóföldek végéig.

Különben a csizmadiaság és a temetőcsész hivatal összefértek nála. Olyan jól ellehet dolgozni úgy, hogy az ember szeme ott borong a sarköveken, Mennyi gondolat támad így, mire az egyikkel végez az ember, már kezdődik a másik s az ember észre sem veszi, amikor kész is a helyre ráncos — kordován csizmácska.

III.

Hm, hm, mennyi szép ragyogó kordován csizmácska fekszik is már a föld alatt. A mester sóhajtott és haragosan nézett a napfényes levegőbe. Azok a szép lányok tudják, hogy mit csinálnak. Amíg élnek jó

fején ért. *Menten összerogyott.* A körut egyik kapuja alá vitték, ahol mindezt nem sikerült eszméletre téríteni. Lehet, hogy azóta sebeibe bele is halt. Az ifjak zászlóvivőjétől a kapitány parancsára 4 gyalogos rendőr elakarta venni a gyászlobogót. A fiatal ember pedig nem adta oda s kijelentette, hogy inkább maga viszi a rendőrségre. Több ifju kíséretében be is ment a hetedik kerületi kapitányságra, ahol *őt is, kísérőit is letartóztatták.*

A rendőrök az egész körutat **ostromállapotba helyezték.** A lovasok a gyalogjárókra lovagoltak s kivont karddal „csináltak rendet”. Aki idejekorán nem tudott elmenekülni, nem szabadult meg anélkül, hogy többekévesebbé meg ne sebestüljön. Olyanokat is megvagdaltak, akik nem is vettek részt a tüntetésben. A Newyork-kávéház egyik alkalmazottját, aki éppen az ernyőt eresztette le, egy lovasrendőr a kezén sebesítette meg súlyosan.

A köruton az összes üzleteket bezárták. A lovasrendőrök a körutat egész szélességében elfoglalva tartják s a kerepesi ut felé vonultak, maguk előtt hajva a tömeget.

A sebesültek száma egész légió.

A rendőri brutalitás után a szétvert egyetemi ifjak kisebb csoportokban gyülekezve kivonultak a kerepesitetőbe, ahol Kossuth Lajos sírját megkoszorúzták.

A alkotmányvédők.

(Debrecen és Hajdumegye jóléti bizottságának ülése.)

Debrecen város alkotmányvédőbizottságának ma délután Szabó Kálmán elnöklésével ülése volt. Hosszas vita után, amely a késő esti órákig tartott, azt határozták, hogy holnap fognak határozni. Az alkotmányvédő bizottság ezen üléséről sem tartotta érdemesnek — még csak kommunikében sem — tájékoztatni a polgárságot arról, hogy a rábizott feladatot tulajdonképpen mire teljesíti. A tisztelt bizottság e tekintetben veszedelmesen kezd hasonlítani a vezérőrbizottsághoz. Erre vall legalább az a felvilágosítás, amelyet előkelő forrásból kaptunk. Valószínűségében nincs okunk kételkedni. Szól pedig ez a felvilágosítás akképen, hogy az alkotmányvédő bizottság szemmel akar hunyni sffőlött, hogy a pénzügyigazgatóság ismeretes rendelete végrehajtásuk és ezáltal — a tisztviselőket békén hagyván Kristóffyék, — végeredményben ne keljen semmiféle városi alaphoz nyulni a tisztviselők kártalanítására. A terv szép, de azt bizonyítja, hogy a bizottság t. tagjai suba alatt eddigi tehetetlenségüket korszakalkotó bizonyítékkal szándékoznak megpecsételni.

A szabad hajduk — rabságot kérnek.

Amikor Kristóffy a megyék dotációit megvonta, az első között szerepelt Hajdúvármegye. A jóléti bizottság akkoriban úgy segített a tisztviselőknél, hogy tagjainak anyagi garanciája mellett 50000 korona kölcsönt vett fel és abból fizette a tisztviselőket. Ez az összeg már elfogyott, — tehát a bizottságnak ismét határozni kellett abban, hogy mi képen kártalanítja ezután a tisztviselőket.

A jóléti bizottság ma délelőtti ült össze tanácskozássra Kovács Gyula elnöklése alatt, hogy határozzon ebben a nagy fontosságú kérdésben. — Az ülésen meghívás folytán résztvett a vármegye tisztikara részéről Veszprémy Zoltán alispánhelyettes, Péntes Sándor árvaszéki elnök és Dr. Czeglédy Mihály tiszti ügyész. Az ülés folyamán indítványmerült fel arra nézve, hogy újabb személyes kölcsönrel segítsen a bizottság a bajon. Ezt az indítványt elejtették, — helyette azonban úgy határozták, hogy *rendkívüli közgyűlést* hívják össze, és ez határozzon majd a tisztviselői sorsa, vagyis a további ellenállás módja felett. Alig fér kétség ahhoz, hogy a közgyűlés kiszolgáltatja az önkéntes adókat, hogy a dotációt megkaphassa, — miután a megye gazdag földbirtokosai a maguk zsebéből nem szándékoznak kártalanítani továbbra a tisztviselőket.

Sajnálandó, hogy Hajdumegye vagyos birtokosai ma még csak árnyékát sem tüntetik fel annak az áldozatkészségnek, a mely 48 ban olyan gyönyörű példát statuált.

A szabad hajduk — rabságot kérnek.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— február 21.

Ad natam: „Könnyű neked Sári...”

*Német sógor, szomszéd
Országunknak kincsét
Elhordtátok, még ma is hordjátok,
Baj lesz ebből, szomszéd.*

*Adjon az ég neked
Olyan bő nadrágot,
Hogy elférjen, hogy elférjen benne
Minden bátorságod.*

*De menydörgős ménykü
Ne üssön meg téged,
Bizza reánk, bizza a magyarra
Ezt a mesterséget.*

A színház és az új darabok.

— febr. 21.

Zilahy, a tevékeny igazgató, kinek mint ember, barát és művész alig akad párja, egyre másra adhatja elő színházunkban az újabbnál újabb darabokat, elannyira, hogy a szegény színészek alig tudnak már lélegzeni a sok próbától.

Mindenesetre a sok jó és új darab erős próbára teszi színészeink tehetségét s ilyenkor válik csak meg, kibén szunnyad az igazi isteni erő, a színészetre termett képesség és tehetség.

Zilahy nagyon helyesen cselekszik, ha nem csak az egyeseket megillető szerepkörben lépteti fel szintársulata tagjait, de módot nyújt nekik, hogy tehetségeiket más szerepkörben is érvényesíthessék.

Hallottuk azonban a panaszt, hogy egyes színészek az igazgató részéről az őket meg nem illető bánásmódban részesülnek, hogy nem első, de második, sőt harmad szerepek betanulására lesznek kényszerítve.

Mindezek az igazgató ellen alaptalan vádak, mert új darabok, első szerepek betanulására olyanokat nem kényszeríthet, kik társulatától nem sokára megfognak válni s ezek a színházi mesék, inkább rágalmak csak e részről keletkezhettek, tehát minden alapot nélkülölnek.

Uj darabok betanulása sok jó akaratot, igyekezetet igényel s ezt oly tagoktól, kik csak ideig óráig lesznek még itt, egyáltalában nem lehet várni.

Az igazgató s közönség érdeke pedig megkívánja, hogy új darabok nem csak hogy jól belegyenek tanulva, de jól is legyenek eljátszva.

— **A hólnapi felolvasó-est,** mely pont 5 órakor délután tartatik meg a róm. kath. főgymnásium dísztermében egyike lesz a nap szenzációjának. A Mozart emlékének hódoló műsor minden egyes száma teljes szépségében fog érvényesülni a művészi kezek játéka alatt, bizonyára nagy élvezetére a megjelenő előkelő közönségnek. Divényi Gyula, a kiváló költő s író, kinek eszme gazdag s gyönyörű stílus felolvasásai már régen meghódították ezen esték közönségét, ma ismét igen érdekes témáról olvas fel, a dr. Szenes-féle quartett, mely egyike városunk legjelesebb vonósnégyesének, 3 számmal vesz részt, egyáltalán az egész műsor, melyet alább közlünk oly remekül van összeállítva, hogy a fényes siker biztosítva van. Ime a műsor: 1. *Mozart W. V. 13. számú D-moll vonós négyes.* Négy tétel: I. Allegro. II. Andante. III. Menuett. IV. Allegretto. Előadják: dr. Spitz Lipót (I. hegedű), dr. Szenes Zs. (II. hegedű), Altmann Hugó (viola), Unger L. (cello) urak. 2. *Mozart emlékének* Irta és felolvassa: Freesz Endre ur. 3. *Mozart W. V. „Ave verum corpus”* vegyes énekkar vonós kísérettel; vezeti Husz Lajos ur. 4. *Mozart W. A. a) Barátság, kétszólamu női kar; b) Szárnyain, háromszólamu női kar.* Énekli a Svetits-intézeti tanítónőképző énekkara. 5. *A komikum az életben és az irodalomban.* Irta és felolvassa: Divényi Gyula ur. 6. *Mozart W. A. 6-ik számú symphonia C dur.* Zongorán négy kétre előadják: Alber Luiza urleány és Fenyő Imre ur.

— **A debr. kereskedelmi csarnok** vigalmi bizottsága tegnap délután ülést tartott, a melyen a február hó 24 iki művész-estély réseleteit beszélték meg. Dr. Weinberger Sándor titkár előterjesztette a programot, a melyek szerint az estélyen közreműködnek: Szamosy Elza a m. kir. Operaház művésznője, Jeszenszky Csáder Irén a debreceni színház tagja és Darvas Alice urleány. — Az estély iránt, — a mely fényesnek ígérkezik óriási az érdeklődés. Szamosy Elza a Puccini „Bohémélet” hől Mimi nagy áriáját, továbbá Massenet „Manon” opera Gavotte, — Phaladilha „Psyche” dal, Paint-Saens „Sámson és Delila” opera nagy ária és a Carmenből a Habanerát énekli. A kiváló művésznek énekszámait Dr. Grausz Mátyás ur kíséri. — Jeszenszky Cs. Irén egy magánjelenetet ad elő. Darvas Alice urleány pedig Liszt 2-ik rapsodiáját adja elő zongorán. A meghívókat ma kapják meg a Csarnok tagjai.

— **Farsangi vigestély.** A debreceni Svetits-intézet önképző és segítő-köre 1906. február hó 24 én, szombaton és vasárnap 25-én délután 5 órakor az intézet nagytermében farsangi vigestélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. „*Előjáró beszéd.*” Mondja: Vargha Erzs. IV. polg. oszt. növ.
2. „*Gyermekkiállítás*” kellő magyarázattal. Bemutatja: Wolaffka Marianne III. el. oszt. növ. Gyermekek: Várady Ilonka, Horváth Margitka, Sauerwald Grete, Viest Ilonka, Várady Gizike, Mattyasovszky Mici, Machala Katica, Okolicsányi Sárika, Thán Gizike, Berzöffy Kornél és Vojt Sárika el. isk. növendékek.
3. „*A nagy sivatag és a két teve.*” Leirják: Engeszer Janka és Domancsny Etel IV. é. képzőint. növ.
4. „*Tíz kicsi szerecsen szörnyű sorsa és örvendetes vége.*” Rebszolgatartó: Györfly Erzs. III. é. képzőint. növ. Szerecsenek: Fereny Bócsi, Fialka Erzsike, Hedrich Feli-

citás, Huber Irmus, Kemény Boriska, Killer Olga, Lehmann Irmus, Morvay Erzsike, Pelczér Dusi és Takács Gabi el. isk. növ.

5. „Svéd négyes svéd gyufa nélkül.“ Impressárió: Domaniczky Etel képzőnt. növ. Bábuk: Fényes Alice, Rónay Mariska, Páskuj Erzsike, Bieliczky Margit, Husovszky Janka, Szenes Irén, Prohászka Erzsike, Csizmár Ilona, Munkácsy Lujza, Akantisz Irma, Barra Piroška, Szenes Frida, képzőnt. növ.

6. „Az első harangszó“ vagy „A tavasz ébredése“ — hóvirág tánc. Bemutatók: Csanak Mariska, Borayász Margit, Gáll Erzsike, Ibrányi Piroška, Irinyi Illi, Popper Annus, Unger Annus, Vinnay Márta polg. isk. növendékek.

7. „A bezárt kis hanyag.“ monolog. Előadja: Burger Erzsike III. polg. isk. növ.

8. „Valóságos történet egy nem valóságos zöld papagályról.“ Énekszóval regélik hárman: egy bakfi: Gavallár Ilus IV. é. képzőnt. n. és két néni: Pávay Boriska továbbk. növ. és Bieliczky Margit IV. é. képzőnt. n.

9. „Francia pástorjátékok a mint a szalomba szorultak.“ (Füzériánc) Bemutatók: Drucker Alice képzőnt., Fancsovics Ilus polg. isk., Fancsovics Sári továbbk., Hejger Hilda, Kereszty Stéfi, Laczkó Manci, Lukács Annus, Madarász Alice, Tikos Magdus és Szabó Margit polg. isk. növendékek.

10. Burwig G.: „Női dalnokverseny“: vagy „Melyik a legszebb dal?“ Éneklők: Bohóka: Zsiray Tancsy IV. é. képzőnt. n. Hírnök: Simay Tilda III. é. képzőnt. növ. Oiasz: Gavallár Ilus IV. é. képzőnt. növ. Orosz: Rónay Mariska IV. é. képzőnt. n. Francia: Bozán Ilona III. é. képzőnt. növ. Kínai: Barna Mariska III. é. képzőnt. növ. Spanyol: Domaniczky Etel IV. é. képzőnt. n. Német: Derzsy Irén I. é. képzőnt. növ. Magyar: Pávay Boriska továbbk. növ.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor jelenté: Jelzésnek megfelelőleg a 13-dik csomópont hatáskörében erősebb változás állott be az időjárásban. Csapadék nem volt ugyan bőven az országban, de az égbolt többnyire felhőzetessé vált mindenfelé, e kitöréses foltok miatt enyhébb hőmérséklettel. Nagycobb változás a 20-iki csomópont hatáskörében várható különösen 22. és 23-ikán, a midőn a hidegebb időjárásnak az újra való bekövetkezését várhatjuk. Ha ezen alkalommal, vagy ezt követően még ciklonos hatások is jönnének elő a Napon, akkor e hó végén még egy erősebb utótélben lesz részünk, kitörések esetére azonban csak hűvös csapadékos időt várhatunk. Február havának még hátralévő csomópontjai 20, 21, 22, 23, 25, 26-ra esnek, melyek közül a 20, 23 és 25-ikiek a legerősebb hatásúak.

— **Vendéglősök, kávésook hangversenye és táncmulatsága.** Ma fog lefolyni a debreceni vendéglősök, kávésook stb. fényes mulatsága a Bika szálloda dísztermében. A mulatság fényes sikerűnek ígérkezik, mely iránt igen nagy az érdeklődés. Az estély részletes műsorát a következőkben adjuk: Felolvasás. Tartja Dr. Benedek János orsz. képviselő. Egy modern vígjáték — A darab tizenhárom szerepét egymaga játssza: Zilahy Gyula. Dalok, szerepte Deéssy Alfréd, előadja: Főthly Frida a színház tagja. Kohn Dóri kuplé, Az én nótáim, előadja: Kondor Ernő, a színház tagja. Kuplék: éneklő Sarkadi Vilmos a színház tagja. Hangverseny után tánc.

— **Kovács Gusztáv sérülései.** A debreceni kir. ügyészséghez ma érkezett meg a budapesti orvosszakértők jelentése Kovács Gusztáv sérüléséről. A jelentés szerint a törvényszéki orvosszakértői vélemény megállapította, hogy az elpáholtt megye főnök sebei 20 napon tul gyógyultak, míg a csatoltan beküldött ellenszakértőnek, dr. Andreánszky-nak jelentése 20 napon belül tartónak mondja a sérülések gyógyulási idejét.

— **Kitört a lába.** A Kossuth utcai temetőben ma délután súlyos kimenetelű szerencsétlenség ért egy szegény munkás embert. Presovszky János napszámos, — mint a város felfogadott munkása — több társával a fák tisztogatását végezte a temetőben s ekközben felmászott az egyik fára, hogy néhány vastagabb galyat — melyeket alulról nem érhetett el — eltávolítson róla. Amint a fa tetejében ezen munkálkodott, az ág, a melyen állott letört alatta és a szegény ember lezuhant a mintegy 5—6 méternyi magasságból, oly szerencsétlenül, hogy jobb combja eltört. — Súlyos sérülésével be szállították a kórházba.

— **Az iparos kör felolvasó estélye.** Holnap esütörtökön este tartja az iparos kör Simonffy utcai helyiségében ez évben első vitaestélyét, mely alkalommal Veréb Lajos zárgyáros a „Vas történetéről“, Komos Gyula pedig „Az iparosok árszámítása és a könyvvezetés szükségességéről“ tart felolvasást. Ajánljuk iparosaink fi yelmébe ezen már a múlt évben is többször rendezett vitaestélyt, mely míg egyrészt tanulásos, másrészt kellemes szórakozást is nyújt iparosainknak. — A felolvasás este fél 8 órakor kezdődik s azon csak iparosok jelenhetnek meg.

— **Gróf Csáky elutazott Kolozsvárra.** Gróf Csáky, Kolozsvármegyébe kirendelt kormánybiztos Kristóffy távirati rendelete folytán ma este a feltüzenegetés órai vonattal utazott el Kolozsvárra. A bucsuzás „meleg és szívélyes“ volt. A pályaudvaron 50 csendőr állt sorfalat, a kormánybiztos a csendőrök és csendőrtisztek tisztelgése után ünnepélyesen felszállt a szalonkocsiba, amely az igazgatóság külön intézkedése folytán bocsátott a debreceni üzletvezetésig rendelkezésére. Holnap reggel már Kolozsváron fog „intézkedni“ gróf Csáky Zsigmond. A kolozsváriak aligha örülnek majd a „kiváló“ szerencsének.

— **Kinevezés postatiszteké.** A köz-tisztviselői karnak tan egyetlen ágazatában sem okozott oly nagy hátramaradást az ex-lex, mint a postatiszteké. Évek óta nem történtek már nagyobb számú kinevezések, úgy hogy igen sok gyakornok volt, aki immár két év óta várakozik hiába arra, hogy tiszté kineveztesse. Most végre a kereskedelmi miniszter segített a tühretelen helyzetben, amennyiben a tegnapi hivatalos lap egyszerre 150 postatiszt kinevezését közli. A mostani csoportos kinevezéssel a postatiszti előmenetel a rendes kerékvágásba jutott.

— **Eljegyzés.** Hegedüs Sándor a Hegedüs és Sándor könyvkiadó cég baltagja eljegyezte Haasz Olga k. a. t. Komáromból.

— **Baleset.** Könnyen végzetessé válható baleset történt ma délután a Rosenberg szállító cég Hári János nevű munkásával. A szerencsétlen ember az új bábaképző intézet részére egy mosógépet szállított be a vasúti raktárból, melyet a rendeltetési helyre érve, egy másik munkástársával leaktartak emelni a szekérről, ami oly szerencsétlenül végződött, hogy kifiamodott a bal vállsontja. A kórházban ápolják.

— **A férfi és a nő szellemi tehetőségei.** Thompson, összehasonlító pszichológus, érdekes kísérleteket végzett a chicagói egyetemen olyan egyénekben, kik előadását hallgatták s éveik a 20—25 közt váltakoztak. Tapasztalta, hogy a férfiak mozgása gyorsabb mint a nőké, akik hamarabb fáradnak el. A bőrön át törő érzések vizsgálatakor (tapintó és nyomásérzék, térérzék, hőérzék) kitűnt, hogy a nők finomabban éreznek, mint a férfiak, ami azonban nem érvényes minden érzéscsoportjára. A nők nagyobb érzékenysége a két pont megkülönböztetésére, általános érzékenységre és nyomással okozott

fájdalom érzésére vonatkozik. Elektromos ingerrel okozott fájdalom és az emelt súly megbecslésében a férfiak érzékenyebbek. Az izlést illető küszöbértékek a nőknél mélyebben fekszenek még pedig más vizsgálok adataival megegyezőleg. A szaglóérzék vizsgálati eredményei ellentmondók voltak; a megkülönböztető tehetőségben eltérés nem volt észlelhető. A látás vizsgálataiból kitűnt, hogy a férfiak a fény világosságának megítélésében, a nők pedig a színekben árultak el nagyobb tehetőséget. Megállapították, hogy a nők emlékező tehetősége élesebb, mint a férfiaké s hogy a nők könyv nélkül gyorsabban tanulnak. Az általános tudás értékében a férfi és nő között nincs különbség. — A nők jártasabbak az irodalomban, a férfiak pedig a természettudományi dolgokban. — A férfiak fiziológiai szenvedélykifejezése erősebb, mint a nőké, de a jellem mindkét nemnél megegyezik. A férfiban a társasági érzés fejlettebb, a nőben meg a vallási érzés. Érthető, hogy e miatt a nő fogékonyabb az elbűvölés, sejtelen és babona iránt. A két nem lelkiismeretessége is megegyező, de a férfiak mégis őszintébbek s viszont a nők könnyen jönnek zavarba.

— **Dohánystatisztika.** Az Egyesület Államok kereskedelmi statisztikai hivatala érdekes adatokkal szolgál a legújabb esztendő dohányfogyasztásáról. Eszerint Belgiumban egy emberre évenként 2817 gramm dohány jut, az Egyesült Államokban 2389, Németországban 1560, Ausztriában 1370, Kanadában 1243, Ausztráliában 1175, Magyarországon 1098, Franciaországban 980, Angliában 885, Oroszországban 499 és Olaszországban 476. Ezekből a számokból még az is kitűnik, hogy az emberiség legnagyobb része nem dohányos.

— **Lómészárszék.** Jobbágyi Árpád budapesti hentesmester, ki Győr várostól lóhus kimérésére kapott engedélyt, a tanácshoz folyamodványt nyújtott be, melyben kéri, hogy a lóvágásra már ugyanis be rendezett vágóhidon végeztesse a vágatást és hogy a város 3 évig ne adjon másnak engedélyt hasonló lóhus kimérésre, tekintve azt, hogy a berendezés nagy anyagi áldozatokat igényel. Debrecenben is elkelne bizony a lómészárszék. Nagy itt is a szegénység, de még nagyobb a drágaság.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Takarékos és Hitelintézet részvénytársaság közgyűlése a siketnémák intézete részére 50 korona adományt szavazván meg, azt az igazgatóság útján megkaptam s hálás köszönetemet nyilvánítottam. Oláh Károly tanácsnok.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujjfalussy ház Allandó fényképkiállítás a műterem kapubéjárataánál levő kirkatban.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányzori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél, — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszaru“ gyógyszerertár.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az **Izzit** hajszesz. Két-három heti használat után a legerősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olosósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerertárban, Piac-utcan.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Csütörtök febr. 22.: „Hunyadi László.“
Opera. (B.)

Péntek, febr. 23.: „Postás fiu és huga.“
Énekes bohózat. (C.)

Szombat, febr. 24.: „Gül baba.“ Operett.
Ujdonság. (A.)

* **Loute.** A piros színlap nyájasan figyelmezteti a publikumot, hogy ma is jóízű disznóságok tálatatnak a színházban. A kísérleti az ilyesmit, az a „Loute“ előadásán jókat kacaghat. Nem oly leleményes cocho-nerie, mint a „Csókpirulák“, vagy a „Mongodin ur felesége“, de elég bohóság van benne. Leszámítva az előkészületlenségéből eredő pauzákat, jó volt az előadás is. Almási Lola temperamentumos Louteja és a Deési jó karrikatur-alakja tetszett legjobban. Jó ensemblét alkottak Arday Ida, Szabó Irma, Ternyei, Krasznay, Vadász, fürgé inas volt Katona és kedves „enfant terrible“ a kis Szakács Babus. E helyen intézünk egy kis kérdést az igazgatósághoz. Hol szokta elhelyezni a színházi orvosokat? Mert ma a fűtő megbetegedett, fuldoklott és az orvos uraktól meg is fulhatott volna, mert az I. felv. végéig sem volt jelen színházi orvos. Egy véletlenül a színházban időző katonatorvos mentette meg szegény fejét. Tessék a színházi orvosoknak inspekiót tartani, a közönség érdeke is úgy kívánja, hogy egyikök mindig kéznél legyen. Vagy talán a piros cédula rémitette meg annyira, hogy a nagy szemérmertességtől elmaradtak?

* **Hunyadi László.** Holnap csütörtökön este igen kiváló műélvezetben részesül a színház közönsége. A Hunyadi László dalmű kerül előadásra. A szerepek így oszlanak meg: Mária—Zilahyné, Erzsébet—Radó Anna, Gara—Arkosi, Hunyadi László—Békefi, V. László—Perényi, Cilley—Polgár, Mátyás—Pozsonyi Lenke.

* **Gül baba.** A szombati fényes színházi estének egyik kiváló érdekessége lesz a színpadnak rózsás kertté való átváltoztatása. Valami káprázatos világot teremtenek a második felvonásban ez operettben, melynek édes dallamokban bővelkedő zenéje különös hatás tesz a nézőre. A darab a vidék minden nagyobb színpadán zajos tetszésben részesült és tekintve hogy az igazgatóság sem költséget, sem fáradságot nem kimél a mikor ezt a daljátékot színre hozza, bizonyosra vehetjük, hogy a debreceni siker biztosítva lesz. A Gül baba nem bérletszünetben, hanem A. bérletben kerül színre.

* **Vasárnap délután — Aranyvirág.** A színház vezetősége a vasárnap délutánra kitűzött „Kintornás család“-ot levette a műsorrol. Helyette Aranyvirágot adják Főthi Fridával, Pozsonyi Lenkével és Polgárral a főszerepekben. A darabváltozásnak az az oka, hogy a „Kintornás családhoz“-hoz rengeteg díszlet kell, amelyeket a „Gül Baba“ díszleteivel együtt, amely este kerül színre, lehetetlen előre elkészíteni és beállítani.

TAVIRATOK.

A forrongó oroszország.

Oberson, febr. 21. Itt egy bomba gyárat fedeztek fel, a melyben négy kész és kilenc munkában lévő bombát találtak. Ezzel a felfedezéssel kapcsolatban egy nemrég ideérkezett zsidót letartóztattak.

Nagyarányu kivándorlás.

Trencsén, febr. 21. A kivándorlás a megye területén még egyre növekszik. A lefolyt félévben 1219 utlevelet adtak ki külföldre. A kivándorlók nagy része munkabíró hadköteles egyén.

A féltékenység áldozata.

Magyarkanizsa, febr. 21. Gajda Ferenc napszámost Farkas Teréz féltékenységből nagy konyhakéssel le akarta szurni, de ez félreugrott és a segítségére sietett Dobó Jánost halálosan megsebesítette.

Budapesti gabonatöszde.

Budapest, febr. 21.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv mérsékelt. Kedvezőbb irányzat mellett 15,000 métermázsza került forgalomba néhány fillérel magasabb árak mellett. Egyéb gabonanevek közül tengeri változatlan, rozs kellemesebb, zab, árpa változatlanok. — Idő: borus.

Buza áprilisra	16.84—86
Buza októberre	16.76—78.
Rozs áprilisra	13.70—72.
Zab áprilisra	13.36—38.
„ októberre	15.28—30.
Tengeri májusra	17.50—52.
„ júliusra	13.90—92.
Repce augusztusra	14.06—08.

Szerkesztői-posta.

Leo. Tévedett a „Pesti Hírlap“ esti leveleinek írója. Nyír Sándor azelőtt nem Weisz volt, hanem Kandel.

Dr. M. B. Olyan sok furcsa dolgot hall az ember ma napsz, hanem olyanok, melyek az önök — kezében — történnek, ezek igazán komikusak, az ember nem tudja, nevensen-é vagy bosszankodják? Eltekintve attól, hogy egyes emberek ott magokról nagyra sokat hisznek, vagy nem is tudjuk, minek képzelik magokat, inkább azzal foglalkozni, hogy azok, kik rájok vannak bizva, olyan ostobaságokkal ne gyötörtessenek, melyek rájok nem tartoznak. Nagy baj az a nagy felvilágosodottság, de a mely véka alá van rejtve, és senkire hatással nincs. Az ember legfejebb bosszankodik, ha látja, hogy milyen nagy képű emberek állanak némely dolgoknak az élén. Bizony, ha ezek itt nem volnának, más szellő lengedezne. A vaskalaposság ellensége minden haladásnak s egyáltalában nem a mai korba való.

Dr. M. L. Köszönjük.

Városi Színház.

Bérlet 122. ezám (B)

Csütörtök, 1906. évi február hó 22-én:

Hunyadi László.

Eredeti nagy opera 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

V. László, magyar király — Perényi József.
Cilley Ulrik — — — — Polgár Sándor.
Hunyadi László } testvérek Békefi Lajos.
Hunyadi Mátyás } Sz. Pozsonyi L.
Gara, nádor — — — — Arkossy Vilmos
Mária leánya — — — — Zilahyné S. V.
Erzsébet, Hunyadi János
özvegye — — — — Radó Anna.
Rozsonyi — — — — Kiss József.

Holnap, pénteken, február hó 23-én:

A postás fiu és huga.

Énekes bohózat.

„Emulsió“

név alatt azon egyenértű folyadék értendő, melyet olaj vagy zsiradék vízzel való keveréke ad. A tej és tejjel természetes emulsiók, melyekben a vajzsiradék a legapróbb cseppekre van szétosztva és egyenletesen elosztva. A SCOTT-féle EMULSIÓ teljesen hasonló összetételű, amely a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolajból készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. Mindazon esetekben, mikor csukamájolaj használata ajánlatos, a SCOTT-féle EMULSIÓ előnyben részesítendő, mert az határozottan jó ízű és a mellett igen könnyen emészthető.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukát vivő halász“ védjegy. A SCOTT-féle EMULSIÓ kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozáskor és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerár“

BUDAPEST, IV., Váci-u'ca 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fill.

BUDAPEST ÉJJEL

című szenzációs könyv

második kiadása

most jelent meg.

Írta:

Benedek László (Adrien)

Ára: 3 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatala újján.

Aki kitünő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásának elismert

HERCULES
maláta-tápsör
különlegességet inni
Kellemes ízű, bárméddig eláll, nem romlik.
Kapható minden nagyobb csemege-, fűszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a
Hercules Sörfözde
szétküldési telepén.

Budapest, VII., Bethlen-tér 3/21.

Főraktár Hajdunánáson:

Schachter János

fűszerkereskedésben.

Telefon 63—67.

Eladás.

A debreceni jótékony nőegylet szövöipari szakiskolájában készült vászonneműek, törülközők, konyharuhák, továbbá fazon teniskelmék melyeknek jóságáról és izléses kiviteléről a szakértők a legnagyobb dicsérettel nyilatkoztak, a szövöipariszkola helyiségében (Péterfia u. 78. sz. nőegyleti árvaház) kaphatók f. hó 19 ikétől délelőtt 9-12, délután 3-5 óra között. Az árak olesók

Debrecen, 1906. február 17.

A debreceni jótékony nőegylet.

NYAVALYATÓRÉS!

A nyavalyatörés, göros és más ideges állapotba eszenred, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által Majna-Frankfurt.

SCHICHT-SZAPPAN!

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészeketől.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György ur Aussigban bárkinék, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „SCHICHT“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

(„SZARVAS“ vagy „KULCS“-szappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra minden ruhaneműnél és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Gőzcséplőkészletek 2 $\frac{1}{2}$ -től 12 lóerőig, **Benzinmotorok,**
SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra,
Aratógépek és egyéb Mezőgazdasági Gépek
legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának
Vezérügynökségénél

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

**Debreceni Ipar és
Kereskedelmi Bank**

ALAPITTA TOTT 1869-ben.

DEBRECEN (Iparbankudvar.)

MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK Főelárustiója

Betéteket elfogad. Kölcsönöket nyujt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyujt 600 koro-

nán felül ingatlanokra, (földbirtok és házakra.) Tőzsdei megbizásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására

Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre, vidéki pénzüintézet részvényeire és ékszerekre. Ércpénzeket vesz és elad.

Ugyanitt elfogadtatnak még tagjelentkezések a

C. SORSJEGYCSOPORTBA

amely 100 drb, 3% magyar jelzalog sorsjegy együttes megvásárlására alakult havi 10 forint befizetéssel

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti intézet.

(NEUSTEIN-féle ERZSEBET-labdacsok.)

pirulák használati kézikönyveknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az ártalmatlanabbaknál legjobban eredménytelennél használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák.

Székszerűség

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekerés mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekerés bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelm: törvényszékiileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerára Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ödön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tót B. gyógyszerész uraknál.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölrással. „J. Pserhofer”.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint legrégibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavarára, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdsége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vérszegénység, ideges ffatjás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —42
1 tekerés 6 skatulyácskával . K. 2,10

A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével egy

1 tekerés Korona.	2.60	4 tekerés Korona	8.90
2 " "	4.70	5 " "	10.50
3 " "	6.80	10 " "	18.50

Egyedüli készítőhely:

Pserhofer J. gyógyszerháza
WIEN, I., Singerstrasse 15.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmegye)

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. és árjegyzék számos elismert levéllel ingyen és bérmentve

Védjegy: „Morgony”

A Liniment Capsici comp.
a Morgony-Pala-Expeller getléta

egy régiónek bizonyult háziszert, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénydől, csizmál és meghűlésekkel bodorcsölés-köppen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan áruvegt fogadjunk el, amely a „Morgony” védjeggyel és a Richter gyógyszerész általát dobozba van csomagolva. Ára áruvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 L és 2 korona és áruvegekben minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: TÜRÖK József gyógyszerháza, Budapest.

Richter gyógyszerháza
az „Arany keresztánkos”, Prágában.
Előrehozottan 5 kor. Munkácsy utca 22.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”
pol. napilap
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt**KÖNYVNYOMDA,**

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 kor.
Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.
Fél évre . . . 10 kor.
Negyed évre . . . 5 kor.